

PARLAMENT EUROPEJSKI

2009 – 2014

Dokument z posiedzenia

A7-0223/2010

2.7.2010

SPRAWOZDANIE

w sprawie dziennikarstwa i nowych mediów – tworzenie sfery publicznej w Europie
2010/2015(INI))

Komisja Kultury i Edukacji

Sprawozdawca: Morten Løkkegaard

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
UZASADNIENIE	12
WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI	17

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie dziennikarstwa i nowych mediów – tworzenie sfery publicznej w Europie 2010/2015(INI)

Parlament Europejski,

- uwzględniając tytuł II Traktatu o Unii Europejskiej,
- uwzględniając art. 11, 41 i 42 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- uwzględniając wspólną deklarację Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji pt. „Partnerski proces komunikacji poświęconej Europie”, podpisaną dnia 22 października 2008 r.¹,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 2 kwietnia 2008 r. pt. „Debata o Europie – wykorzystać doświadczenia planu D na rzecz demokracji, dialogu i debaty” (COM(2008)0158),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 24 kwietnia 2008 r. pt. „Informowanie o Europie poprzez media audiowizualne” (SEC(2008)0506),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 21 grudnia 2007 r. pt. „Komunikowanie o Europie drogą internetową – zaangażowanie obywateli” (SEC(2007)1742),
- uwzględniając dokument roboczy Komisji z dnia 3 października 2007 r. pt. „Wniosek dotyczący porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie partnerskiego procesu komunikowania na temat Europy” (COM(2007)0569),
- uwzględniając decyzję nr 1904/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. ustanawiającą program Europa dla Obywateli na rzecz promowania aktywnego obywatelstwa europejskiego na lata 2007–2013²,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 1 lutego 2006 r. pt. „Biała księga w sprawie europejskiej polityki komunikacyjnej” (COM(2006)0035),
- uwzględniając rezolucję z dnia 16 listopada 2006 r. w sprawie Białej księgi w sprawie europejskiej polityki komunikacyjnej³,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 13 października 2005 r. pt. „Wkład Komisji w okres refleksji i plany na przyszłość: Plan D dla demokracji, dialogu i debaty” (COM(2005)0494),
- uwzględniając rezolucję z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie wdrożenia strategii

¹ Dz.U. C 13 z 20.1.2009, s. 3.

² Dz.U. L 378 z 27.12.2006, s. 32.

³ Dz.U. C 314 E z 21.12.2006, s. 369.

informacyjnej i komunikacyjnej Unii Europejskiej⁴,

- uwzględniając art. 48 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Kultury i Edukacji (A7-0223/2010),
- A. mając na uwadze, że dostęp do informacji dla obywateli i komunikacja pomiędzy twórcami polityki a wyborcami są głównymi elementami naszych społeczeństw opartych na demokracji przedstawicielskiej i są podstawowym warunkiem wstępnym pozwalającym egzekwować prawo obywateli do pełnego i świadomego demokratycznego uczestnictwa w krajowym i unijnym życiu publicznym,
- B. mając na uwadze, że obywatele mają prawo do informacji na temat UE i jej konkretnych projektów, do wyrażania swoich opinii na temat UE i do bycia wysłuchanymi; mając na uwadze, że wyzwaniem dla środków przekazu jest w szczególności ułatwienie tego dialogu,
- C. mając na uwadze, że ostatnie wybory europejskie nie odwróciły tendencji spadku frekwencji wyborczej, co zwróciło uwagę na potrzebę dalszych wysiłków w celu pokonania dystansu między UE a jej obywatelami,
- D. mając na uwadze, że wyraźnie wykazane zostało niedoinformowanie obywateli na temat polityki UE i kwestii europejskich, choć wykazali oni chęć poszerzenia swojej wiedzy na ten temat, co pokazały wyniki różnych sondaży Eurobarometru; mając na uwadze, że te same sondaże wykazują, iż brak informacji jest jednym z głównych powodów braku zaangażowania i zaufania obywateli wobec instytucji UE,
- E. mając na uwadze, że Traktat z Lizbony nadał Parlamentowi większe uprawnienia w kontekście podejmowania decyzji w UE, co spowodowało, iż jeszcze większe znaczenie zyskała wiedza obywateli UE o pracach ich wybranych przedstawicieli,
- F. mając na uwadze, że Traktat z Lizbony wprowadza nową formę uczestnictwa obywateli w opracowywaniu strategii politycznych Unii Europejskiej – europejską inicjatywę obywatelską; mając na uwadze, że dostęp obywateli do informacji i ich zrozumienie przy zachowaniu krytycznego podejścia są elementami kluczowymi dla powodzenia europejskiej inicjatywy obywatelskiej,
- G. mając na uwadze, że sferę publiczną można rozumieć jako przestrzeń, w której polityka publiczna w całej swojej różnorodności może zostać lepiej zrozumiana i wspólnie dyskutowana przez wszystkich obywateli UE i wszystkie grupy społeczeństwa, tak aby lepiej odpowiedzieć na ich oczekiwania, oraz że musi nie tylko być miejscem informacyjnym, ale także miejscem szeroko zakrojonych konsultacji, które wykraczają poza granice krajowe i przyczyniają się do budowania interesu publicznego na szczeblu Unii Europejskiej;
- H. mając na uwadze, że termin „nowe media” jest używany na określenie cyfrowych i sieciowych technologii informacyjnych i komunikacyjnych; mając na uwadze, że te nowe

⁴ Dz.U. C 92 E z 20.4.2006, s. 403.

technologie sprzyjają rozpowszechnianiu informacji i różnorodności opinii oraz pozwalają na stworzenie demokracji bardziej deliberatywnej; mając na uwadze, że elektroniczne media społeczne tworzą nowe formy odbiorców, którzy są fizycznie rozproszeni, lecz powiązani wspólnym zainteresowaniem tym samym tematem, co stwarza możliwość tworzenia nowych ponadnarodowych sfer publicznych,

- I. mając na uwadze, że dzięki wykorzystaniu platform mediów społecznych przez Parlament podczas kampanii przed wyborami europejskimi w 2009 r. udało się zwiększyć liczbę aktywnych użytkowników, zwłaszcza wśród młodych ludzi,
- J. mając na uwadze zmianę postrzegania mediów, sposobu ich wykorzystywania oraz posługiwania się nimi przez ludzi młodych; mając na uwadze, że młodzi ludzie w szerokim zakresie wykorzystują nowe technologie jako środek komunikacji,
- K. mając na uwadze, że utworzenie europejskiej sfery publicznej wiąże się ściśle z istnieniem ogólnoeuropejskich lub ponadnarodowych struktur medialnych; mając na uwadze, że obecnie nie istnieje nadrzędna europejska sfera publiczna, istnieją natomiast bardzo dynamiczne krajowe sfery publiczne, oraz mając na uwadze, że należy zatem doprowadzić do powstania między nimi synergii opartych przykładowo na modelu francusko-niemieckiego kanału Arte,
- L. mając na uwadze, że zgodnie z Protokołem do traktatu amsterdamskiego w sprawie systemu publicznego nadawania w państwach członkowskich⁵ zadaniem państw członkowskich jest określenie zakresu kompetencji i organizacja nadawców publicznych,
- M. mając na uwadze, że regulacje prawne dotyczące rynku mediów są bardzo zróżnicowane w poszczególnych państwach członkowskich oraz że należy ich przestrzegać,
- N. mając na uwadze, że krajowe media, a w szczególności nadawcy publiczni, ponoszą szczególną odpowiedzialność za obszerne informowanie ogółu społeczeństwa o politycznym procesie decyzyjnym i sposobie sprawowania rządów, co powinno obejmować również sprawy UE,
- O. mając na uwadze, że poprawa wiedzy obywateli na temat UE wymaga włączenia studiów europejskich do programów nauczania,
- P. mając na uwadze, że dziennikarstwo jest ważnym sprawdzianem dla demokracji i że musi zapewniać swobodny dostęp do szerokiego wachlarza opinii; mając na uwadze wiodącą rolę mediów i dziennikarstwa w procesie integracji europejskiej,
- Q. mając na uwadze, że Unia Europejska, podejmując starania w celu uzyskania u obywateli państw członkowskich legitymacji społecznej, powinna sprzyjać tworzeniu ponadnarodowych środków przekazu, które będą w stanie nadać Europie nowy demokratyczny i niezależny wymiar, wzmacniając zasady pluralizmu i przeciwdziałając koncentracji własności mediów,
- R. mając na uwadze, że nadejście nowych narzędzi komunikacyjnych zmieniło zawody

⁵ Dz.U. C 340 z 10.11.1997, s. 109.

związane z branżą dziennikarską i medialną i doprowadziło do zmiany tradycyjnego podejścia do zawodu, umożliwiając wszystkim stworzenie treści blogów i dzielenie się nią; mając na uwadze, że serwisy społecznościowe są kluczowym obszarem Web 2.0, który zmienił zwyczaje i nadał nowy wymiar rozpowszechnianiu informacji, a coraz więcej dziennikarzy wykorzystuje te serwisy jako źródło oraz środek przekazu informacji; mając na uwadze, że społeczne środki przekazu mają pewne znaczenie w ramach przygotowywania i publikowania niektórych artykułów oraz że dziennikarze wykorzystują je w celu publikowania, rozpowszechniania i promowania swoich artykułów,

1. wychodzi z założenia, że celem instytucji UE musi być wspólne stworzenie europejskiej przestrzeni publicznej, która będzie należała do wszystkich obywateli UE i której podstawą będzie swobodny i bezpłatny dostęp do wszystkich publicznych informacji Komisji Europejskiej, Rady i Parlamentu we wszystkich językach UE;
2. z zadowoleniem przyjmuje wspólną deklarację Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji pt. „Partnerski proces komunikacji poświęconej Europie” i wzywa instytucje UE do przestrzegania postanowień tej deklaracji;
3. uważa, że aktualne wiadomości na temat UE we wszystkich rodzajach środków przekazu, w szczególności w środkach masowego przekazu, muszą mieć charakter bezstronny, niezależny i odzwierciedlać stan faktyczny, co jest głównym warunkiem wstępnym podjęcia ogólnoeuropejskiej debaty i stworzenia europejskiej sfery publicznej;
4. zwraca uwagę, że problem nie polega na braku internetowych wiadomości i informacji na temat UE i jej instytucji, lecz na udostępnianiu ogromu informacji bez jakiegokolwiek rzeczywistej priorytetyzacji, prowadząc do sytuacji, w których nadmiar informacji osłabia przekaz; odnotowuje, że wszystkie instytucje uruchomiły własne platformy informacyjne, które jednak nie wzbudziły zainteresowania większości obywateli, ponieważ są nieprzejrzyste, nieatrakcyjne lub niezrozumiałe, co w wielu przypadkach było spowodowane wykorzystaniem zbyt technicznego języka, który nie jest natychmiastowo przystępny dla wszystkich; uważa, że platformy te powinny być powiązane z portalem wprowadzającym, który wyjaśniałby bardziej szczegółowo funkcjonowanie instytucji UE;
5. uważa, że komunikacja powinna opierać się na prawdziwym dialogu pomiędzy ogółem społeczeństwa a twórcami polityki oraz wyważonej debacie politycznej pomiędzy obywatelami; pragnie, aby nawiązano bardziej interaktywny dialog opierający się w mniejszym zakresie na komunikatach instytucji, które często są dość hermetyczne i zbyt oddalone od życia codziennego obywateli;
6. uważa, że skuteczne komunikowanie to takie, które jasno pokazuje, że decyzje polityczne podjęte na szczeblu UE mają bezpośredni wpływ na życie codzienne obywateli UE, którzy nadal postrzegają Unię jako zbyt odległą i w zbyt niewielkim stopniu wpływającą na rozwiązywanie ich prawdziwych problemów;
7. wzywa Komisję do wzmocnienia własnej polityki komunikacyjnej i uznania jej za jeden z celów o pierwszorzędym znaczeniu w momencie rozpoczęcia ponownych negocjacji w sprawie wieloletnich ram finansowych na okres po 2013 r.;

Państwa członkowskie

8. zwraca się do Europejskiego Obserwatorium Audiowizualnego i Komisji, by za pośrednictwem Eurostatu monitorowały nadawanie wiadomości w UE przez publiczne i prywatne sieci nadawcze na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w celu rozpowszechniania najlepszych rozwiązań, oraz by systematycznie przedstawiały swoje wnioski Parlamentowi; proponuje także, by Europejskie Obserwatorium Audiowizualne publikowało regularnie ankiety dotyczące zakresu informowania o kwestiach unijnych w mediach elektronicznych, z uwzględnieniem treści poświęconych szczególnie tematyce europejskiej, a także treści zawierających odniesienia do kwestii europejskich, oraz wzywa Komisję do regularnego analizowania, w jaki sposób nowe media przyczyniają się do stworzenia europejskiej sfery publicznej;
9. przypomina, że na mocy nowego art. 12 TUE parlamenty narodowe są zaangażowane w tworzenie polityki UE na wcześniejszym etapie niż dotychczas, i zachęca do takiego zaangażowania w celu rozszerzenia zakresu dyskusji politycznych na tematy dotyczące UE na poziomie krajowym; podkreśla znaczenie zaangażowania posłów do parlamentów narodowych w tworzenie polityki w UE i z zadowoleniem przyjmuje takie inicjatywy, jak uczestnictwo posłów do parlamentów narodowych w posiedzeniach komisji PE na żywo dzięki przesyłowi strumieniowemu;
10. podkreśla istotną rolę odgrywaną przez partie polityczne w kształtowaniu opinii publicznej na temat kwestii europejskich; zwraca uwagę na fakt, że partie te mają wiodącą rolę w sprzyjaniu debacie i przyczynianiu się do rozwoju europejskiej sfery publicznej; jest zdania, że partie te powinny nadać kwestiom europejskim bardziej znaczące miejsce w swoich programach;
11. uważa, że organizacje społeczeństwa obywatelskiego mają do odegrania ważną rolę w debacie europejskiej; jest zdania, że ich rola powinna być wzmocniona poprzez bardziej ukierunkowane projekty współpracy w sferze komunikacji publicznej;
12. podkreśla, że każde państwo członkowskie musi posiadać wyspecjalizowane służby do spraw unijnych, w których wyznaczona osoba byłaby odpowiedzialna za wyjaśnianie konsekwencji strategii politycznych UE na gruncie lokalnym, regionalnym i krajowym, stanowiąc punkt odniesienia, do którego obywatele mogliby zwracać się ze sprawami dotyczącymi UE;
13. podkreśla jak ważne jest, aby rzecznicy prasowi w przedstawicielstwach Komisji i biurach informacyjnych Parlamentu w państwach członkowskich byli specjalistami w dziedzinie mediów, których zadaniem jest pełnienie czynnej i widocznej roli w krajowych debatach na temat spraw europejskich;
14. zauważa, że należy przybliżyć młodzieży proces integracji europejskiej i w związku z tym, aby zaznajomić uczniów z instytucjami UE, wzywa państwa członkowskie do rozważenia pełniejszego włączenia tematyki UE, która skupiać się będzie na rysie historycznym, celach i działaniach UE, do wszystkich programów nauczania oraz zachęca je do wymiany najlepszych rozwiązań w tej dziedzinie na szczeblu UE; uważa, że pełne zaangażowanie szkół ma podstawowe znaczenie dla polityki komunikacyjnej UE, jeżeli UE pragnie dotrzeć do ludzi młodych i włączyć ich w swoje działania;

Media a UE

15. z zadowoleniem przyjmuje programy Komisji i Parlamentu dotyczące szkolenia dziennikarzy w zakresie spraw UE i apeluje o ich rozszerzenie w celu zaspokojenia coraz większego zapotrzebowania; wyraża obawy w związku z cięciami w liniach budżetowych Komisji przeznaczonych na komunikację, a w szczególności w budżecie na informację przeznaczoną dla mediów;
16. wskazuje na wagę poszerzenia wyboru językowego stacji Euronews, tak aby objęto wszystkie państwa członkowskie UE (i inne) i aby stacja ta była nadal modelem niezależnego dziennikarstwa telewizyjnego, które będzie promować obiektywność informacji, jakość w dziedzinie polityki i przejrzystość w zakresie reklam;
17. podkreśla, że konieczne jest poszanowanie wolności mediów, ich niezależności redakcyjnej na poziomie unijnym i krajowym, a w szczególności autonomii w ustalaniu programu publicznych nadawców radiowych i telewizyjnych, gdyż autonomia ta jest naczelną wartością UE i jej sektora mediów oraz jest niezmiernie ważna, by stworzyć wolne, otwarte i demokratyczne społeczeństwo;
18. zaznacza, że media społeczne posiadają ogromny potencjał docierania do młodych ludzi, w związku z czym zachęca Komisję i Parlament do wzmocnienia niezależności redakcyjnej relacji medialnych, które ponadto nie powinny podlegać wpływowi państwa;
19. ze względu na szczególną rolę mediów jako pośrednika informacji w procesie kształtowania woli demokratycznej i opinii publicznej podkreśla konieczność przekazywania wiarygodnych informacji politycznych również przez nowe media; podkreśla znaczenie wspierania partnerstwa pomiędzy mediami publicznymi i prywatnymi w celu dotarcia do szerszej publiczności;
20. podkreśla konieczność ustanowienia zespołu składającego się z dziennikarzy reprezentujących wszystkie 27 państw członkowskich, wybranych spośród wykwalifikowanych i akredytowanych dziennikarzy w Brukseli, którego rolą będzie informowanie o wydarzeniach bieżących związanych z UE w sposób informacyjny i gwarantujący niezależność redakcyjną, a celem – informowanie w sposób całkowicie przejrzysty i przystępny dla obywateli;
21. zachęca Komisję i Parlament do większego zaangażowania w kształcenie i szkolenie swoich pracowników w zakresie umiejętności komunikacyjnych, aby umożliwić im komunikowanie się z mediami i ogółem społeczeństwa w celu poprawy działalności informacyjno-komunikacyjnej instytucji UE; uważa, że zatrudnianie specjalistów w dziedzinie mediów ma kluczowe znaczenie dla spełnienia tych wymogów;
22. zwraca się do Komisji o otwarcie się na wszystkie metody komunikacji, poszerzenie kontaktów z dziennikarzami i wspieranie wszystkich projektów i inicjatyw, które promują informowanie społeczeństwa na tematy związane z UE;
23. proponuje, by Komisja wspierała i finansowała wymianę najlepszych rozwiązań w zakresie informowania o UE między nadawcami i innymi specjalistami w dziedzinie mediów z różnych państw członkowskich, w tym szkolenia dla mediów publicznych i

prywatnych;

24. za niezwykle niepokojące uznaje ostatnie zmniejszenie się liczby akredytowanych dziennikarzy w Brukseli i uważa, że ta zmiana nie leży ani w interesie instytucji UE, ani w interesie dziennikarzy akredytowanych w Brukseli; dlatego, aby wesprzeć tych, którzy obecnie znajdują się w Brukseli, zwraca się do instytucji europejskich o ściślejszą współpracę z przedstawicielami prasy w Brukseli i wykazanie się w stosunku do nich większą otwartością; w związku z tym proponuje podjęcie działań mających na celu uproszczenie procedury akredytacji dziennikarzy;
25. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że wiele podmiotów medialnych – szczególnie zaś nadawcy publiczni – poczyniło znaczące inwestycje w nowe, interaktywne i nieliniarne usługi medialne, szczególnie za pośrednictwem Internetu, w zakresie przekazywania wiadomości i aktualnych tematów, w tym kwestii europejskich, docierając dzięki temu szczególnie do młodszych odbiorców;
26. uznaje, że nadawcy publiczni nie są jedynym narzędziem, które można wykorzystać do przekazywania obywatelom informacji o UE, ponieważ dowody empiryczne wskazują, że nadawcy prywatni są również kluczowym źródłem przekazywania wiadomości na temat UE i mogą pomóc w rozwoju i wspieraniu europejskiej sfery publicznej;
27. z zadowoleniem przyjmuje projekt pilotażowy dotyczący dotacji na badania w dziedzinie transgranicznego dziennikarstwa śledczego; uważa, że niezależność członków jury ma kluczowe znaczenie dla zagwarantowania niezależności redakcyjnej;
28. zachęca do podjęcia inicjatywy mającej na celu stworzenie programów szkoleniowych poświęconych kwestiom dotyczącym UE, przeznaczonych w szczególności dla młodych dziennikarzy; uważa, że należy podjąć działania w celu zachęcenia dziennikarzy do regularnego informowania na temat pracy instytucji UE; zachęca państwa członkowskie do włączenia do programów nauczania zajęć z dziennikarstwa wykorzystującego nowe media;

Media publiczne

29. podkreśla, że zgodnie z protokołem amsterdamskim państwa członkowskie są odpowiedzialne za określenie zadań, organizację i finansowanie nadawców publicznych; zachęca państwa członkowskie do uwzględnienia w oparciu o protokół amsterdamski kwestii informowania o UE przy określaniu zakresu obowiązków nadawców publicznych;
30. podkreśla, że krajowi i regionalni nadawcy publiczni ponoszą szczególną odpowiedzialność za informowanie obywateli o sprawach politycznych i tworzeniu polityki na szczeblu UE; podkreśla, że pod tym względem nadawcy publiczni muszą krytycznie, z pełną niezależnością redaktorską, podchodzić do własnych informacji dotyczących UE i ustalać ambitne cele;
31. podkreśla, że państwa członkowskie powinny zapewnić niezależność nadawców

publicznych i że nadawcy ci mają obowiązek informowania o UE w ramach świadczonej przez nich usługi publicznej, jaką jest przekazywanie informacji oraz wspieranie obywatelstwa i społeczeństwa obywatelskiego;

32. podkreśla, że media publiczne muszą włączyć w swoje działania praktyki komunikacyjne, które wykorzystują nowe media, aby zwiększyć swą wiarygodność poprzez otwarty udział społeczeństwa; zachęca na przykład nadawców usług publicznych do utworzenia forów internetowych z wykorzystaniem przesyłu strumieniowego, na których obywatele mogliby obserwować debaty w parlamentach narodowych i w Parlamencie Europejskim i wymieniać się opiniami na ten temat;

UE/wymiar lokalny

33. podkreśla znaczenie zapewnienia współpracy wszystkich instytucji UE na rzecz poprawy działań komunikacyjnych; jest zdania, że instytucje UE powinny wspierać decentralizację polityki komunikacyjnej UE, by nadać jej wymiar regionalny i lokalny, tak by zbliżyć do siebie poszczególne poziomy komunikacji, i powinny zachęcać państwa członkowskie do szerszego informowania opinii publicznej na tematy europejskie;
34. wzywa Komisję do kontynuacji programu zatytułowanego „Informowanie o Europie na szczeblu lokalnym” w celu zwiększenia rozpoznawalności UE na tym poziomie;
35. odnotowuje współpracę Komisji z lokalnymi sieciami radiowymi i telewizyjnymi oraz ich finansowanie przez Komisję; zaznacza, że nadawcy muszą posiadać całkowitą niezależność redaktorską;

Parlament Europejski

36. proponuje, by tymczasowa grupa robocza Parlamentu Europejskiego zbadała istniejące nowe rozwiązania w zakresie mediów i przedstawiła propozycje dotyczące sposobów nawiązania kontaktów międzyparlamentarnych pomiędzy parlamentami narodowymi lub regionalnymi a Parlamentem Europejskim;
37. uznaje zwiększoną rolę parlamentów narodowych, a zatem znaczenie biur informacyjnych Parlamentu Europejskiego w państwach członkowskich; zaznacza jednak, że do zwiększenia ich widoczności konieczne jest dostosowanie ich deklaracji misji w taki sposób, aby uwzględnić wzmocnienie powiązań z parlamentami narodowymi, władzami lokalnymi i regionalnymi, jak również z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego;
38. podkreśla, że konieczne jest, by biura informacyjne PE działały na szczeblu lokalnym i dostarczały ogółowi społeczeństwa odpowiednich informacji dotyczących decyzji i działań Parlamentu; proponuje, by rozważyć przyznanie biur informacyjnym większej niezależności przy podejmowaniu decyzji dotyczących sposobów komunikowania się z obywatelami;
39. uważa, że biura informacyjne Parlamentu w państwach członkowskich powinny odgrywać bardziej znaczącą rolę w angażowaniu w działania krajowych, lokalnych i regionalnych środków przekazu; proponuje podwyższenie środków w liniach budżetowych dotyczących

biur informacyjnych Parlamentu, w szczególności w celu zapewnienia lepszej komunikacji;

40. uważa, że należy dokonać oceny stosunku jakości do kosztów telewizji EuroParlTV w oparciu o kompleksową analizę wskaźników oglądalności i typów odbiorców; uważa, że EuroParlTV powinna stać się bardziej skuteczna poprzez dalsze włączanie jej do strategii Parlamentu w dziedzinie Internetu, a jednocześnie poprzez wprowadzenie właściwych dostosowań do jej statutu, aby zapewnić niezależność redakcyjną, oraz poprzez udostępnianie nadawanych treści w jak najszerszym zakresie kanałom telewizyjnym i mediom elektronicznym, które wyrażą chęć ich wykorzystania;
41. wyraża zadowolenie z faktu, że Nagroda Dziennikarska Parlamentu Europejskiego obejmuje kategorię nowych mediów;

Dziennikarstwo a nowe media

42. zwraca się do dziennikarzy i osób pracujących w środkach przekazu o podjęcie wspólnych starań i wspólne zastanowienie się nad przyszłością dziennikarstwa europejskiego;
43. nalega, aby państwa członkowskie opracowały prawdziwe koncepcje mediów unijnych, które będą wychodziły poza samo przekazywanie informacji i które wpiszą się w różnorodność kulturową i językową Unii Europejskiej;
44. podkreśla, że choć serwisy społecznościowe wydają się stosunkowo skuteczne, jeżeli chodzi o szybkie rozpowszechnianie treści, nie dają gwarancji rzetelności informacji, której się od nich oczekuje, i nie mogą zostać uznane za profesjonalne środki przekazu; podkreśla, że bardzo często sposób opracowywania informacji na platformach społecznościowych budzi niepokój i może doprowadzić do poważnych przypadków łamania dziennikarskiej etyki zawodowej; należy zatem wykorzystywać te nowe narzędzia z zachowaniem ostrożności; podkreśla znaczenie opracowania kodeksu etyki mającego zastosowanie do nowych mediów;
45. przypomina, że zmiany w zawodzie dziennikarza otwierają drogę w kierunku bardziej otwartych i zaangażowanych środków przekazu, skierowanych do coraz lepiej poinformowanych grup odbiorców, lecz zmiany te muszą dokonać się w zgodzie z interesem ogólnym zawodu dziennikarza i jego statusu;
46. podkreśla, że branża dziennikarska i medialna musi być wyczulona na nieustanne zmiany w poszczególnych zawodach oraz wykorzystać możliwości, jakie oferują serwisy społecznościowe, które w sposób oczywisty pozwalają im na poszerzenie sieci kontaktów i sprzyjają pewnemu „monitorowaniu sieci”; z zainteresowaniem odnotowuje, że wobec nieodwracalnego zjawiska, jaki stanowią serwisy społecznościowe, dziennikarstwo zachowało swoją pozycję w zakresie nadawania wiadomości, ponieważ dziennikarze wykorzystują te serwisy, będące źródłem prawdziwego bogactwa informacji, do pogłębionych badań i sprawdzania informacji, proponując nowy model dziennikarstwa zaangażowanego i promując komunikację;
47. podkreśla kluczową rolę dziennikarzy we współczesnym społeczeństwie wobec takiego natłoku informacji, ponieważ to jedynie oni dzięki swojemu profesjonalizmowi, etyce

zawodowej, skuteczności i wiarygodności mogą nadać informacjom dodatkowej wartości, tj. umożliwić ich zrozumienie; przypomina, że jakość i niezależność mediów można zagwarantować jedynie poprzez przyjęcie wysokich standardów zawodowych i społecznych;

o

o o

48. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie oraz Komisji.

UZASADNIENIE

Polityka i komunikacja to dwie strony medalu. W związku z tym problem powstaje wówczas, gdy komunikacja poświęcona polityce nie jest właściwa. To w tym kontekście UE stoi w obliczu największego wyzwania.

Ogólnym celem niniejszego sprawozdania jest przedstawienie – przede wszystkim instytucjom UE i państwom członkowskim – sposobów większego zaangażowania obywateli europejskich w sprawy dotyczące UE. W sprawozdaniu rozważono, w jaki sposób komunikacja może zapoczątkować, wesprzeć i podtrzymać debatę europejską oraz przepływ informacji, niezależnie od tego, czy odbywa się to za pomocą większej dyskusji na temat spraw europejskich w mediach krajowych czy poprzez europejską sferę publiczną⁶.

W wyjaśnieniu niedociągnięć, które wystąpiły podczas wcześniejszych prób utworzenia europejskiej sfery publicznej, główne znaczenie mają trzy elementy:

1. UE jest tworem złożonym, którego nie można łatwo wyjaśnić. W przypadku tworzenia europejskiej sfery publicznej nie ma jednego prostego rozwiązania. W związku z tym trzeba połączyć różne rozwiązania.
2. Zrzucanie winy: Ze względu na stopień złożoności nikt nie bierze na siebie bezpośredniej odpowiedzialności, a przywódcy szybko obwiniają UE w przypadku negatywnych sondaży lub negatywnego zdania społeczeństwa o sprawach UE. W związku z tym istotne jest, aby właściwi przywódcy w państwach członkowskich i instytucjach UE przyjęli na siebie odpowiedzialność.
3. Tworzenie europejskiej sfery publicznej musi rozpocząć się oddolnie – jego źródłem muszą być społeczeństwa europejskie. Jedynie w ten sposób obywatele poczują się za nią naprawdę odpowiedzialni.

Cel, którym jest utworzenie europejskiej sfery publicznej, trzeba osiągnąć na kilku poziomach. Zadanie to nie należy wyłącznie do mediów, lecz również do polityków i instytucji publicznych. Zarówno Komisja, jak i Parlament w przeszłości podejmowały inicjatywy wsparcia debaty ogólnoeuropejskiej i w tym zakresie odnotowano pewne osiągnięcia.⁷ Jednakże można osiągnąć znacznie więcej.

Sytuacja instytucjonalna i technologiczna nigdy nie była lepsza. Traktat lizboński jest istotnym krokiem w demokratyzacji UE, a nowe media stwarzają nowe możliwości. Potencjał zaangażowania obywateli jest większy niż wcześniej.

Jednak nie pociągnęło to za sobą odpowiedniej poprawy sytuacji, jeśli chodzi o uwzględnienie kwestii dotyczących UE w państwach członkowskich. Kluczowym narzędziem umożliwiającym usunięcie tej luki jest komunikacja.

⁶ Europeizacja krajowych sfer publicznych odnosi się do zwiększenia znaczenia kwestii europejskich w sferach krajowych. Europejska sfera publiczna odnosi się do debaty prowadzonej ponad granicami krajowymi i skierowanej do społeczeństwa europejskiego.

⁷ Podczas wyborów europejskich Parlament przeprowadził skuteczną kampanię na portalu Facebook, która zyskała 60 000 zwolenników. Komisja skutecznie wykorzystwała komunikację internetową przy pracach nad EU Tube i podjęła istotne kroki w przypadku kampanii na rzecz europejskich przestrzeni publicznych.

Problem nie polega na braku informacji; w rozpowszechnianie informacji o sprawach europejskich zaangażowanych jest kilka podmiotów – mediów oraz instytucji – lecz same te działania nie są wystarczające.

Zajmując się kwestiami dotyczącymi UE, odpowiednie podmioty muszą dokonać rozróżnienia pomiędzy informowaniem a komunikacją z obywatelami. Informowanie jest procesem jednokierunkowym, natomiast komunikacja to proces dwukierunkowy polegający na dialogu. Informowanie polegające jedynie na udostępnianiu treści nie jest gwarancją wzbudzenia zainteresowania obywateli w państwach członkowskich. Niezbędne jest zatem, aby nadawca przestrzegał zasad komunikacji w celu nawiązania dialogu z obywatelami.

1. Sytuacja polityczna

Przy próbach politycznego zaangażowania obywateli w sprawy UE istotną rolę pełnią dwa parametry:

1. Uczestnictwo bezpośrednie, takie jak wybory. W chwili obecnej ogranicza się ono do wyborów do PE co pięć lat, zaś ważne stanowiska, takie jak Wysoki Przedstawiciel, Przewodniczący Komisji i Przewodniczący Rady Europejskiej, obsadzone są bez udziału obywateli.⁸
2. Istotne znaczenie ma europejska kultura polityczna na szczeblu krajowym. Jeżeli obywatele w państwach członkowskich mają autentycznie zainteresować się sprawami europejskimi, istotne jest, by posłowie do parlamentu z ich krajów zajmowali się polityką UE i zwiększali poziom wiedzy o prawodawstwie europejskim w swoich sferach krajowych.

Na szczeblu krajowym krokiem w dobrym kierunku jest utworzenie urzędu ministra do spraw europejskich, co należy postrzegać jako zdecydowany sygnał polityczny świadczący o nadaniu UE dużego znaczenia. Co ważniejsze – minister do spraw europejskich służy za punkt odniesienia, do którego obywatele mogą kierować pytania i od którego mogą żądać odpowiedzi, co wspiera tworzenie europejskiej sfery publicznej.

Wyzwanie będzie polegać na stworzeniu prawdziwej kultury współpracy między wszystkimi instytucjami europejskimi w zakresie komunikacji poświęconej UE, zgodnie ze wspólną deklaracją z 2008 r. pt. „Partnerski proces komunikacji poświęconej Europie”. Powinno to obejmować współpracę między UE oraz rządami i parlamentami krajowymi.

Traktat lizboński

Dwa elementy ustanowione traktatem lizbońskim stanowią konkretne kroki mające na celu większe zaangażowanie obywateli w sprawy europejskie:

⁸ W tym zakresie sprawozdawca z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę obywatelską jako przykład uczestnictwa bezpośredniego.

1. Traktat lizboński przewiduje większy stopień zaangażowania parlamentów narodowych. Sprawozdawca z zadowoleniem przyjmuje ten krok, ponieważ zwiększa on poziom informowania i komunikowania.
2. Europejska inicjatywa obywatelska wprowadza możliwość czynnego zaangażowania obywateli w sprawy UE poprzez zobowiązanie Komisji do podjęcia działania. Ma ona znaczny potencjał pod względem komunikacji, ponieważ zebranie miliona podpisów jest już samo w sobie spektakularne i prawdopodobnie zainteresuje media. Ponadto inicjatywa polega na działaniu transgranicznym, które przyczyni się do tworzenia europejskiej sfery publicznej.

2. Media

Brak tematyki UE w mediach w państwach członkowskich jest faktem dobrze znanym. Aby utworzyć europejską sferę publiczną, obywatele powinni być w znacznie bliższym kontakcie z życiem politycznym instytucji europejskich.

Ogólny obraz podawanych w mediach wiadomości na temat UE kształtuje się w taki sposób, że prasa regularnie podaje informacje o sprawach UE, natomiast w przypadku telewizyjnych programów informacyjnych (z kilkoma wyraźnymi wyjątkami) wiele można by poprawić.

Nadawcy publiczni

Sprawozdawca uznaje istotną rolę nadawców publicznych oraz potrzebę ich wzmocnienia i udzielenia im wsparcia politycznego. Historia pokazała, że rynek nie jest w stanie podawać wielu informacji na temat UE, a zatem istotne jest, by państwa członkowskie zapewniły przestrzeganie zasad pełnienia misji publicznej w celu zagwarantowania przekazywania społeczeństwu informacji na temat UE.

Inicjatywy UE

Usiłując stworzyć media ogólnoeuropejskie, UE podjęła i wsparła kilka inicjatyw, w szczególności Euronews i EuroparlTV.

Kanałowi Euronews nie udało się dotrzeć do szerokiego spektrum zbiorowych odbiorców w UE, co było częściowo spowodowane problemami różnic językowych, jeśli chodzi o sposób postrzegania dziennikarstwa i gromadzenia wiadomości. EuroparlTV jest innowacją technologiczną, której brakuje jednak istotnego wymiaru dziennikarskiego.

Sprawozdawca uważa zatem, że potrzebne są znaczące alternatywy.

Korespondenci w UE

W ostatnich latach zmniejszyła się liczba dziennikarzy akredytowanych przy instytucjach UE. Zmniejszenie się ich liczby nie spowodowało zmniejszenia się ilości informacji, przede wszystkim dzięki mediom internetowym, w związku z czym założono, że dziennikarze nie muszą być fizycznie obecni w Brukseli.

Tendencja ta niepokoi sprawozdawcę. Informowanie o sprawach UE wymaga obecności reporterów w Brukseli. Wyłącznie dzięki bezpośrednim kontaktom z ludźmi i obecności w instytucjach UE reporterzy mogą podawać analityczne, dogłębnie sprawdzone informacje

z Brukseli. Ponadto dostarczenie bodźca do podawania większej ilości informacji na temat UE poprzez zwiększenie liczby pracowników nadawców publicznych w Brukseli mogłoby zachęcić media kierujące się potrzebami rynkowymi do zwiększenia własnej obecności.

3. Technologia – nowe media

Dialog jest skutecznym sposobem angażowania obywateli. W tym zakresie istotną rolę odgrywają internetowe media społeczne. Media społeczne w tym kontekście obejmują takie platformy jak Twitter i Facebook, na których dialog z obywatelami prowadzi coraz więcej polityków i instytucji.

Media społeczne są szczególnie odpowiednie dla komunikacji z kilku powodów:

1. Media społeczne mogą dotrzeć do nowych odbiorców, którzy nie interesują się konwencjonalnymi kanałami medialnymi. Odbiorcy ci oczekują nie tylko dostępu do mediów, lecz również możliwości reagowania na nie, wymiany i korzystania z informacji.
2. Aby dotrzeć do tych odbiorców, trzeba być obecnym w miejscu, w którym odbywa się konwersacja, tj. na platformach Facebook, Twitter i w innych internetowych sieciach społecznych.
3. Media społeczne umożliwiają dialog z obywatelami na temat celu UE.
4. Komunikacja internetowa za pomocą mediów społecznych sygnalizuje otwartość na czynny udział w debacie i dyskusji internetowej. Pod tym względem Parlament znajduje się w czołówce od ubiegłego roku, kiedy to odegrał czynną rolę w mediach społecznych w okresie wyborów europejskich.
5. Wreszcie, media społeczne mają olbrzymi potencjał komunikowania się z młodymi ludźmi, grupą wiekową, do której UE tradycyjnie było szczególnie trudno dotrzeć.

4. UE i państwa członkowskie

Parlament Europejski osiągnął znaczne postępy pod względem przejrzystości – zmienił się ze stosunkowo zamkniętej instytucji w instytucję, której posiedzenia są jawne i transmitowane za pomocą przesyłu strumieniowego. Otwartość tę trzeba jeszcze zwiększyć poprzez ustalenie ambitnych celów.

Ponadto potrzebna jest zmiana polityk komunikacji wewnątrz instytucji UE. Wytyczne dla personelu UE powinny kłaść nacisk na fakt, że łatwiej jest uzyskać przebaczenie niż pozwolenie. Oznacza to, że w hierarchicznym systemie urzędnikom na wszystkich szczeblach należy zezwolić na natychmiastowe działanie w razie konieczności, co dotyczy udzielania odpowiedzi zarówno obywatelom, jak i prasie.

Jeżeli sfery krajowe mają otworzyć debatę na temat spraw UE, istotne jest, by instytucje UE utrzymały ambitną politykę komunikacji. Przywódcy europejscy i krajowi ponoszą odpowiedzialność za rozpowszechnianie informacji, nie tylko tradycyjnymi kanałami, lecz również za pomocą form mediów, w których czynną rolę pełnią obywatele. W tym przypadku istotne jest zapewnienie personelowi odpowiedniego szkolenia z zakresu umiejętności komunikacji.

Ponadto trzeba wzmocnić powiązania między UE a państwami członkowskimi. Przedstawicielstwa Parlamentu i Komisji w państwach członkowskich muszą odgrywać bardziej aktywną rolę w debatach krajowych.

5. Koncentracja na wymiarze lokalnym

W komunikacji poświęconej tematyce UE ważne jest myślenie w kategoriach lokalnych. Dla dziennikarzy oznacza to, że informacje o takich kwestiach jak roaming, WPR lub nowe rozporządzenie w sprawie oznakowania muszą być podawane z uwzględnieniem ich skutków lokalnych. Wiąże się z tym podejście oddolne łączące w sobie obraz ogólny z obrazem lokalnym w państwach członkowskich.

Regionalne transmisje na temat UE w sieciach telewizyjnych i w radiowych są rozwiązaniem, które sprawozdawca popiera i które stanowi znaczące uzupełnienie działalności nadawczej mediów krajowych. W tym zakresie pomoc mogą fundusze UE, przy założeniu, że nadawcy regionalni podają niezależne i krytyczne wiadomości dotyczące UE. Sprawozdawca z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji dotyczącą ogólnoeuropejskiej działalności nadawczej w regionalnych sieciach radiowych i telewizyjnych.

Sprawozdawca wskazuje partnerstwa publiczno-prywatne jako rozwiązanie kwestii komunikacji poświęconej sprawom UE. Oznacza to zwracanie się do wykwalifikowanych specjalistów w dziedzinie mediów o wykonywanie dla UE zadań z zakresu komunikacji, podobnie jak miało to miejsce w przeszłości.

6. Nowy obraz Europy

Nie wystarczy skoncentrować się na wymiarze lokalnym. Chociaż urzędnicy UE muszą być w stanie podawać konkretne informacje, do których mogliby odnieść się obywatele, potencjał europejskiej sfery publicznej polega również na poczuciu identyfikacji, które wykracza poza narodowość. W tym zakresie istotne jest, by przekazywać wspólny obraz Europy, bez uprzedzeń narodowych i politycznych. Krótko mówiąc, przez ponad 50 lat podstawą był pokój między narodami, dobrobyt gospodarczy i wspólny rynek. Obecnie konieczne jest określenie głównych elementów nowego obrazu Europy, jako że nowe pokolenia dorastają w UE, która jest dla nich normą.

Wyzwanie polega na określeniu podstawowych wartości UE. W tym zakresie istotne znaczenie ma wkład, zaangażowanie i poczucie odpowiedzialności obywateli europejskich, a przywódcy UE muszą przyczynić się do realizacji tego zadania.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	23.6.2010
Wynik głosowania końcowego	+ : 24 - : 3 0 : 1
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Malika Benarab-Attou, Lothar Bisky, Piotr Borys, Jean-Marie Cavada, Silvia Costa, Santiago Fisas Ayxela, Mary Honeyball, Petra Kammerevert, Morten Løkkegaard, Doris Pack, Chrysoula Paliadeli, Marie-Thérèse Sanchez-Schmid, Marietje Schaake, Marco Scurria, Joanna Senyszyn, Timo Soini, Emil Stoyanov, László Tőkés, Helga Trüpel, Gianni Vattimo, Marie-Christine Vergiat, Sabine Verheyen, Milan Zver
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Nessa Childers, Ramona Nicole Mănescu, Hans-Peter Martin, Iosif Matula, Georgios Papanikolaou, Hella Ranner, Rui Tavares
Zastępca(y) (art. 187 ust. 2) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Milan Cabrnich, Ildikó Gáll-Pelcz, Paweł Robert Kowal